

NOWOŚĆ (46) *sb f*

Oba o jasne.

sg *A* nowość (3). ◇ *G* nowości (8). ◇ *D* nowości (4). ◇ *A* nowość (2). ◇ *I* nowością (2). ◇ *L* nowości (26). ◇ *pl N* nowości (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. *Rzecz nowa, nowe zjawisko, to, o czym można powiedzieć, że tego dotąd nie było; novitas Mącz, Calep, Vulg, Cn (15) : Novitas, Nowość/ Nowiną. Mącz 251d; Calep 705a.*

W przeciwstawieniach: »stary (2), dawność albo starożytność ... nowość« (3): Służnie ftary zwyczaj przeciwko nowości wálzey ma mieć miejsce. *WujJud 37v; Nie rzekł/ wiáruy fię dawności/ ábo ftárożytności/ ále nowości. WujNT 733, 733.*

W charakterystycznych połączeniach: *nowości się trzymać, wiarować; do nowości skłonnny; nowość słowa; nowość nikczemna, prozna, sproсна.*

Przysłowie: y pólpolicie ludzie mówią/ *varietas delectat; iákoby rzekł: Człowiek skłonnny do nowości rad fię kocha w rozliczności LatHar +5v.*

Zwrot: »nowość wnosić« (1): *Soloecismus, Pobłędna pochybna mowa álbo pińanie w którymkolwiek yęzyku gdy zwłázczá nád zwyczaj á záchowanie yęzyku onego nowość yáką w yęzyk wnośimy. Mącz 400a.*

Wyrażenia: »nowość heretycka« (3): *ktoreyby [religii] áni nowość nikczemna Haeretycka /[...] áni ftary bład pogáńki/ [...] nigdy náruźyc y zepłowác nie mógł. WujNT 17, 733 marg, Bbbbbb4.*

»nowość słow« = *novitas vocum Vulg [szyk 4:1] (5): GrzegRóżn 112v; Opułzczam one ich prophanas vocum nouitates, fprofné słow nowości: kiedy miałto krztu/ nurzanie/ ábo ponurzanie; miałto krzćicielá/ ponurzyćielá; [...] miałto káplaná/ ofiárnika ábo ofiárownika [...] y inne tym podobne terminy ftarym Chrześcijánom niesłtycháne wnoszą WujNT przedm 8; NOVVOSCI słow około wiáry ftrzedz fię potrzebá. WujNT Aaaaaa2v, 1.Tim 6/20, s. 733.*

Szereg: »nowość i zámienie« (1): *Oto widziłz iákic to iest Bábilon w nowości y zámieniu ták mnogich słow ábo nazwiłk. GrzegRóżn H2v.*

2. *Odnowa, odrodzenie; tu o moralnym odrodzeniu człowieka w duchu Chrystusowym; novitas PolAnt, Vulg [czego] (30) :*

W przeciwstawieniu: »nowość ... starość« (1): *Lecz teraz iestefmy wyzwoleni od zakonu śmierći/ w ktorymełmy byli záttrzymáni: ták ábyłmy służyli w nowości ducha/ á nie w ftárości piłmá [in novitate spiritus et non in vetustate litterae]. WujNT Rom 7/6.*

W charakterystycznych połączeniach: *w nowości (ducha a. żywota) chodzić (11), postępować (2), powstać (2), trwać, żyć (4).*

Wyrażenia: »nowość ducha« = *novitas spiritus Vulg (3): Abyłmy służyli w nowości ducha [Rom 7/6.]. Oto przez krzeft nie mamy poczytáney fprawiedliwości P. Chriřtułowey: ále wewnętrzne ducha odnowienie/ nam dáne y trwájące w nas. WujNT 546, Rom 7/6, Bbbbbb4v.*

»nowość świątobliwości« (1): *niech rołkwitnie j odnowi fię ciało náłze przez świeżość czyłtości/ y nowość świątobliwości. LatHar 618.*

»nowość żywota« = *novitas vitae PolAnt, Vulg [szyk 25:1] (26): KrowObr 61v, 187;* tak zaśię ktorzy w łobie Páná Kryšťulá mieľzkáiącego máią/ chucią oną nie grzeľzenia/ y nowośćią zywotá fwoiego okázuią/ kogo w łobie mieľzkáiącego y żywiącego máią. *RejPosWiecz² 93v, 94v, 95v;* ábyľmy teź powitáli od złych łpraw náľzych/ á żyli iuź w nowośći żywotá/ wydawáiąc członki náľze ku poľufzeńľtwu Duchowi świętemu. *RejPosWstaw [110³]v, [110²], [110²]v, [110³] [3 r.], 111; BudNT Rom 6/4, CzechRozm 220v, 221, 256, 259v; CzechEp 245; Rácź z nas ziąć odźienie złośći/ á day nam chodzić w żywotá nowośći. ArtKanc E6, L9, N4, N4v; áby iáko Chriťtus wľtaľ z martwych przez chwałę oycowľką/ tak źebyľmy teź my w nowośći żywotá chodziľi. WujNT Rom 6/4; ZMARTVVYCHVVSTANIE duchowne/ z śmierći grzechu ku nowośći żywotá. WujNT Ddddddv, s. 541, Aaaaaa3.*

3. Świeźość (1) .

Zwrot: »być w nowośći« = *pozostawać w stanie świeźym, nie ulegać zepsuciu (1):* W tymźe teź mieľcie mieľne iathki vďziaľaľ, w ktorych ľie mieľo za piędziefiáť lat nie kaziľo, gdyź pirwey niemogľo trwać y dwu godzin bez zaľmierďzenia, ale potym w nowoľci zawźdy byľo áź do kilkadziefiáť lat *BielŻyw 123.*

Synonim: 3. *świeźość.*

Cf **NOWINA, [NOWOĆ]**